

UCHWAŁA NR
RADY GMINY PAWŁOWICE

z dnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 w Gminie Pawłowice

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.), art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.) po pozytywnym zaopiniowaniu przez Komisję Działalności Społecznej

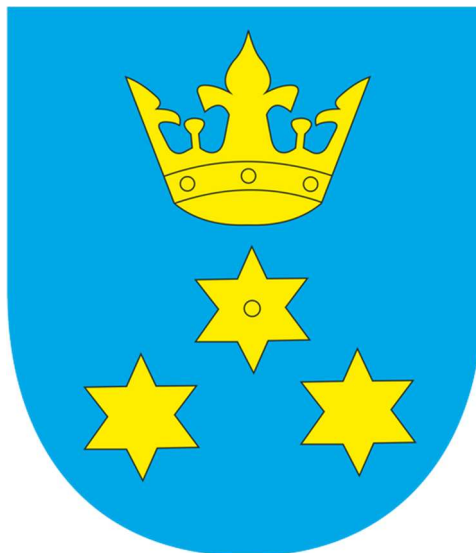
Rada Gminy Pawłowice
uchwała

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 w Gminie Pawłowice stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Pawłowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr
Rady Gminy Pawłowice
z dnia 2024 r.

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE PAWŁOWICE NA LATA 2024 -2026

Pawłowice, 2024 r.

Spis treści:

I. Wprowadzenie	3
II. Regulacje prawne	5
II.1 Podstawa prawna programu.....	5
II.2 Zgodność Programu z przepisami prawa	5
III. Diagnoza sytuacji rodzin w Gminie Pawłowice	8
IV. Analiza SWOT.....	18
V. Program strategiczny i operacyjny.....	20
V.1 Cele Programu	20
V.2 Główne zadania.....	21
VI. Adresaci Programu	26
VII. Podmioty świadczące pomoc w zakresie wspierania rodziny, partnerzy Programu.....	26
VIII. Wdrażanie i monitoring.....	27
Spis tabel i wykresów.....	28

I Wprowadzenie

Niniejszy Program opracowany został w oparciu o art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w myśl, którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Podstawowym założeniem Program jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo – wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełnienia tych funkcji poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienia pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować się winny nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja). Pomoc rodzinom przeżywającym kryzys powinny świadczyć lokalne służby społeczne oraz inne podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny, przy zachowaniu zasad wzajemnej współpracy oraz poszanowania godności wszystkich uczestników działań. Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Pawłowice na lata 2024-2026.

Rodzina stanowi pierwsze i najważniejsze środowisko opiekuńczo - wychowawcze dziecka. Każde dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zaspakaja jego potrzeby. Z punktu widzenia potrzeb dziecka, rodzina jest podstawowym środowiskiem zapewniającym bezpieczeństwo emocjonalne, jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym główny element stanowią interakcje zachodzące między jej członkami. Rodzina oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie. W przypadku jakiegokolwiek dysfunkcjonalności rodziny dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy państwa.

Niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa, narastanie konfliktów, rozpad rodziny powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają zewnętrznej ingerencji sił i środków społecznych. Długoletnie trwanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Mając na względzie, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka należy dołożyć wszelkich starań, aby ono w niej pozostało. Dlatego tak ważne jest wsparcie dla rodziny, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy pamiętać, że wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami. Wszelkie działania powinny odbywać się za zgodą rodziny oraz z jej aktywnym udziałem w procesie zmian, z wykorzystaniem jej zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego, z zachowaniem zasady pomocniczości. Pozostawienie rodzin przeżywających trudności w pełnieniu swoich funkcji bez odpowiedniego wsparcia i pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska degradacji rodzin skutkować będzie konsekwencjami na wielu płaszczyznach, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci i ich przyszłość. W celu zapobiegania i rozwiązywania istniejących problemów z jakimi borykają się rodziny, a także by móc je kompleksowo wspierać należy opracować Program Wspierania Rodziny, którego realizacja należy do zadań własnych gminy.

II Regulacje prawne

II.1 Podstawa prawna Programu

Podstawą prawną do opracowania Programu Wspierania Rodziny w Gminie Pawłowice na lata 2024-2026 jest art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity: Dz. U. 2023 poz. 1426 z późn. zm.).

II.2 Zgodność Programu z przepisami prawa

Program Wspierania Rodziny w Gminie Pawłowice na lata 2024-2026 wpisuje się w założenia Strategii Rozwoju Województwa. Program jest również spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Pawłowice na lata 2021 – 2025.

Zapisy Programu Wspierania Rodziny w Gminie Pawłowice na lata 2024-2026 są odzwierciedleniem standardów i norm prawa wynikających z ustawodawstwa krajowego, zawartych m.in. w:

1. Art. 71 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 114, poz. 946), który jasno stanowi, że rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych.
2. Ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2023 poz. 1426 z późn. zm.). Obowiązki gminy w zakresie wspierania rodziny oraz funkcjonowania systemu pieczy zastępczej określa ustawa z 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i zalicza do nich:
 - 1) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności opiekuńczo - wychowawcze wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, a także prowadzenie placówek wsparcia dziennego i zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
 - 2) współfinansowanie kosztów pobytu dzieci w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo - wychowawczych w wysokości odpowiednio 10%, 30%, 50% pełnych kosztów pierwszym, drugim oraz trzecim i kolejnych latach pobytu dzieci w pieczy zastępczej,

- 3) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej zamieszkałego na terenie gminy.
3. Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2023 poz. 901 z późn. zm.), która nakłada na gminę obowiązek pracy socjalnej prowadzonej z osobami i rodzinami oraz ze społecznością lokalną. Celem podejmowanych działań jest rozwinięcie lub wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej osób i rodzin. Konieczne jest zapewnienie współpracy i koordynacji działań instytucji organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb społeczności.
4. Ustawie z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. 2022 poz. 1700 z późn. zm.). Ustawa reguluje kwestie prawne związane z postępowaniem w sprawach nieletnich, określa przede wszystkim kompetencje sądu rodzinnego w postępowaniu w sprawach nieletnich, środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich. Określa również tryb postępowania opiekuńczo - wychowawczego, wykonawczego i odwoławczego w sprawach nieletnich.
5. Ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. 2023 poz. 2809). To akt normatywny, będący podstawowym źródłem polskiego prawa rodzinnego, w sposób kompleksowy regulujący stosunki rodzinne, czy np. kwestie opieki nad dziećmi. Jest on podstawowym dokumentem, na którym opierają się w swojej działalności sądy rodzinne. W oparciu o kodeks regulowane są wszelkie kwestie dotyczące stosunków pomiędzy rodzicami i dziećmi.
6. Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2021 poz. 1249 z późn. zm.). Ustawa reguluje kwestie związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, określa m. in. sposób postępowania pracowników socjalnych, organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości, w przypadku zgłoszenia przez osobę pokrzywdzoną przemocy domowej.
7. Ustawie z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2023 poz. 2151) zobowiązuje gminę między innymi do:
 - 1) udzielania rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
 - 2) prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenia pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

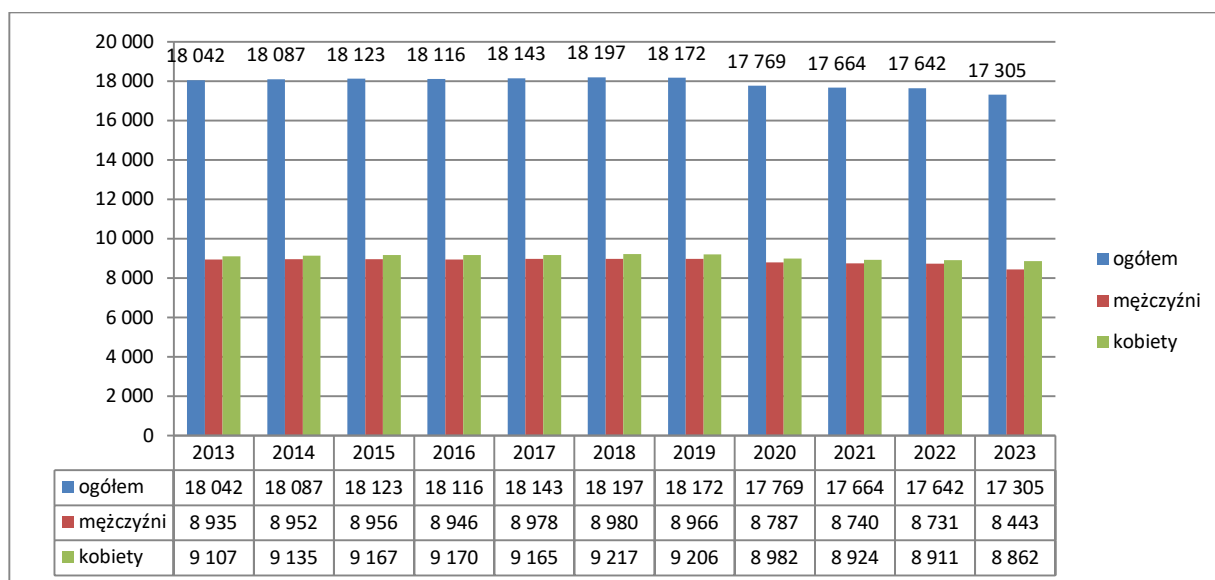
8. Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2023 poz. 1939), która nakłada na gminę obowiązek:
 - 1) udzielania rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
 - 2) prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenia zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.
9. Ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2023 poz. 390 z późn. zm.).
10. Ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. 2023 poz. 1993).
11. Ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. 2023 poz. 1923). Ustawa „Za życiem” określa uprawnienia kobiet w ciąży i rodzin do wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej, a także instrumentów polityki na rzecz rodziny. Wsparcie w ramach tej ustawy można uzyskać w dwóch formach: finansowej oraz pomocowej, która świadczona jest przez asystenta rodziny.
12. Ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci z 11 lutego 2016 r. (Dz.U. 2023 poz. 810 z późn. zm.), która określa warunki nabywania prawa do świadczenia wychowawczego oraz zasady przyznawania i wypłacania tego świadczenia.
13. Ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. 2023 r. poz. 2424).
14. Ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. 2023 r. poz. 571 z późn. zm.), zgodnie z którą sfera zadań publicznych obejmuje m. in. zadania w zakresie: pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka.

III Diagnoza sytuacji rodzin w Gminie Pawłowice

Diagnoza społeczna rodzin w Gminie Pawłowice ma na celu przedstawienie sytuacji zastanej, która determinuje aktualne potrzeby i wymagany zakres wsparcia dla rodzin zamieszkujących Gminę Pawłowice oraz wprost oddziałuje na kształt i charakter założeń planistycznych. Ze względu na branżowy charakter dokumentu, diagnoza koncentruje się na danych zgromadzonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Pawłowicach.

Gmina Pawłowice w latach 2013-2023 cechowała się sukcesywnym, nieznacznym zmniejszaniem się liczby mieszkańców gminy (na przestrzeni ostatnich 11 lat liczba mieszkańców zmalała o 737 osób). Odnotowany spadek w zakresie zameldowanych mieszkańców wynosi 4,1%. Biorąc pod uwagę kryzys demograficzny identyfikowany w skali całego kraju sytuację demograficzną w Gminie Pawłowice można uznać za powszechną.

Wykres 1 Dynamika zmian liczby ludności w Gminie Pawłowice w latach 2013-2023

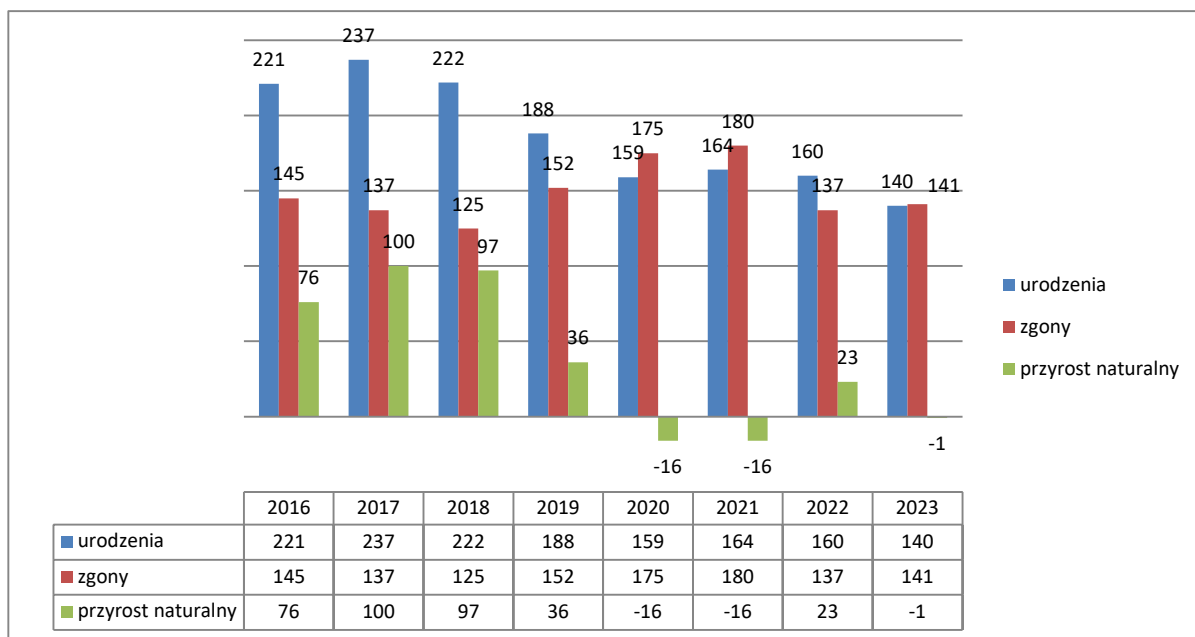

Źródło: dane GUS

Aktualna liczba mieszkańców determinowana jest dwoma zjawiskami: przyrostem naturalnym oraz migracją. W tym kontekście warto zapoznać się z historyczną zmiennością tych zjawisk.

Na przestrzeni lat 2016-2023 przyrost naturalny był zmienny. W pięciu na osiem badanych lat był dodatni. Największy przyrost naturalny odnotowano w 2017 roku (100), natomiast w roku 2020 i 2021 odnotowano ujemny przyrost naturalny (-16), zaś w 2023 roku (-1). Wpływ na to miała znacząco wyższa liczba zgonów w stosunku do lat poprzednich. Warto podkreślić, że jedynie trzykrotnie w okresie ostatnich ośmiu lat wartość analizowanego wskaźnika kształtowała się na poziomie ujemnym. Z punktu widzenia potencjału demograficznego gminy należy omawiane wyniki ocenić jako korzystne.

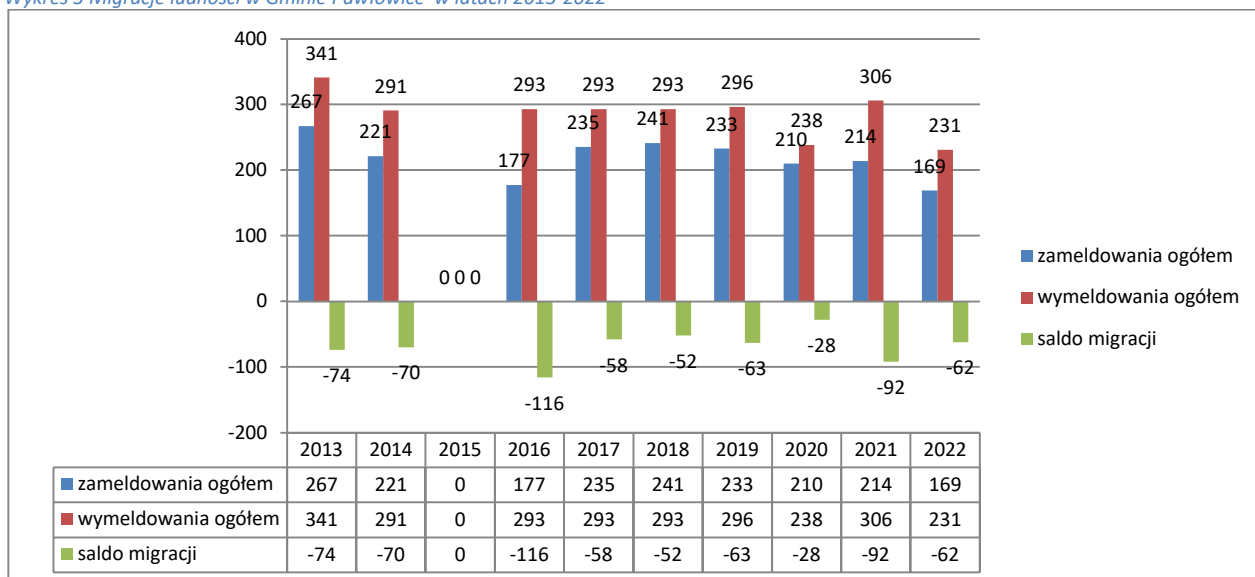
Wykres 2 Ruch naturalny mieszkańców w Gminie Pawłowice w latach 2016-2023

Źródło: dane GUS

Drugą determinantą demograficzną jest bilans migracji. W przeciwieństwie do ruchu naturalnego zjawisko migracji cechuje się trwale ujemnymi wartościami. Niemniej zjawisko to nie jest na tyle silne, ażeby znacząco oddziaływało na potencjał demograficzny Gminy Pawłowice.

Wykres 3 Migracje ludności w Gminie Pawłowice w latach 2013-2022

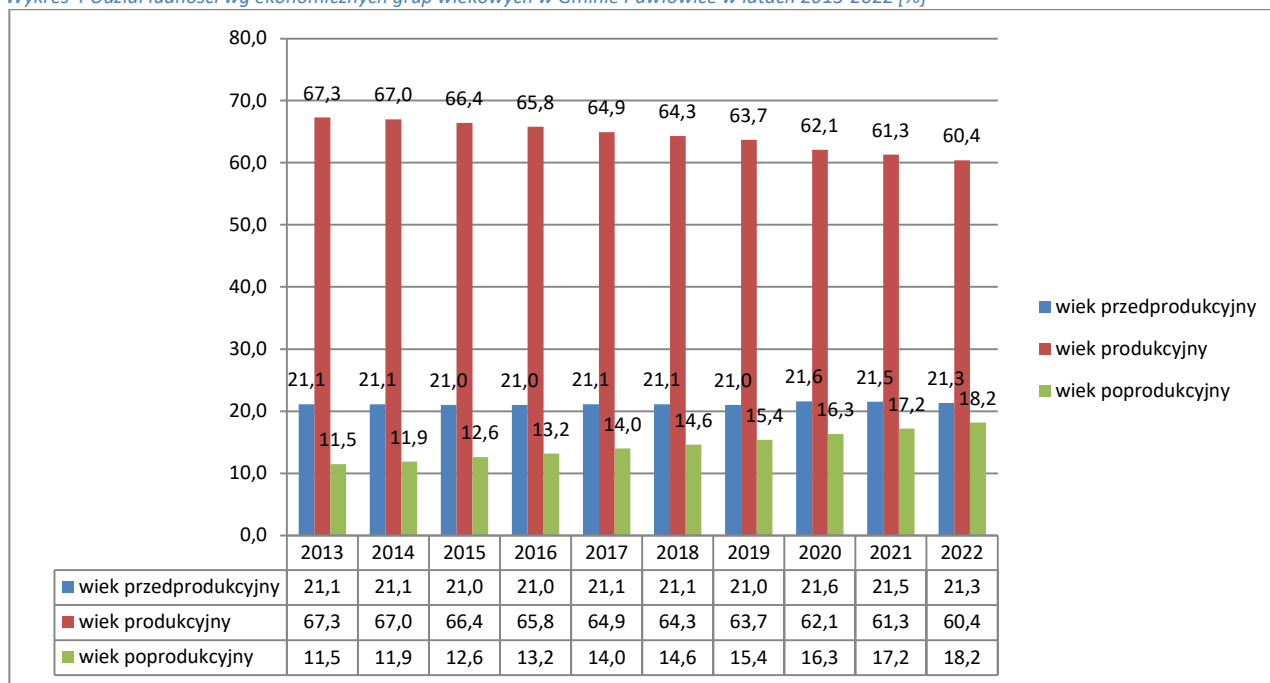

Źródło: dane GUS

Ostatnim elementem odnoszącym się do kwestii demograficznych jest struktura wiekowa mieszkańców Gminy Pawłowice, jest to szczególnie istotne w kontekście działań podejmowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Należy podkreślić, że liczba seniorów, osób w wieku poprodukcyjnym dynamicznie wzrasta (11,5% w roku 2013, natomiast 18,2% w roku 2022),

jednocześnie liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym maleje, natomiast liczba osób w wieku przedprodukcyjnym utrzymuje się na stałym poziomie z tendencją wzrostową w ostatnich trzech latach. Starzenie się społeczności jest faktem i uznaje się, iż na podstawie przytoczonych danych można wnioskować o trwałości tej tendencji.

Wykres 4 Udział ludności wg ekonomicznych grup wiekowych w Gminie Pawłowice w latach 2013-2022 [%]

Źródło: dane GUS

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu wspieranie osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, z którymi nie są w stanie sobie poradzić, wykorzystując własne zasoby, możliwości i uprawnienia. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w godnych warunkach. Pozwala także zapobiegać trudnym sytuacjom życiowym, wspierając przy usamodzielnieniu się oraz integracji ze środowiskiem. Wsparcie najbardziej potrzebujących odbywa się w formie finansowej, rzeczowej oraz w formie usług. System świadczeń pomocy społecznej wspiera finansowo osoby i rodziny o niskich dochodach oraz pozbawione dochodu. Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa; sieroctwa; bezdomności; bezrobocia; niepełnosprawności; długotrwałej lub ciężkiej choroby; przemocy w rodzinie; potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych; trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy; trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; alkoholizmu i narkomanii; zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Poniżej zaprezentowano dane dotyczące liczby rodzin objętych pomocą społeczną w Gminie Pawłowice z podziałem na przyczyny korzystania ze wsparcia w latach 2019-2023.

Tabela 1: Powody objęcia rodzin pomocą społeczną w Gminie Pawłowice w latach 2019- 2023

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
	2019 ROK	2020 ROK	2021 ROK	2022 ROK	2023 ROK					
ubóstwo	62	128	46	79	42	70	49	75	60	111
sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3
bezdomność	13	13	9	9	16	16	13	13	17	18
potrzeba ochrony macierzyństwa	11	55	6	31	5	24	5	27	12	66
w tym:										
wielodzietność	7	43	4	25	2	15	2	16	5	33
bezrobocie	38	90	24	45	25	36	20	33	31	70
niepełnosprawność	39	59	31	41	24	34	14	32	34	69
długotrwała i ciężka choroba	52	67	40	54	36	49	43	57	70	141
bezzadność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	12	46	5	23	3	10	4	8	11	36
w tym:										
rodziny niepełne	5	15	2	7	2	6	2	5	7	20
rodziny wielodzietne	4	24	3	15	0	0	0	0	3	17
przemoc w rodzinie	0	0	0	3	0	0	1	1	0	0
alkoholizm	12	13	6	7	7	8	8	8	11	13
narkomania	2	2	1	1	1	1	4	4	3	3
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	2	4	8	2	2	0	0	3	3
zdarzenie losowe	1	1	0	0	2	2	1	5	1	2

Źródło: dane Ośrodka Pomocy Społecznej

Najczęstszymi powodami udzielenia pomocy w 2023 roku były:

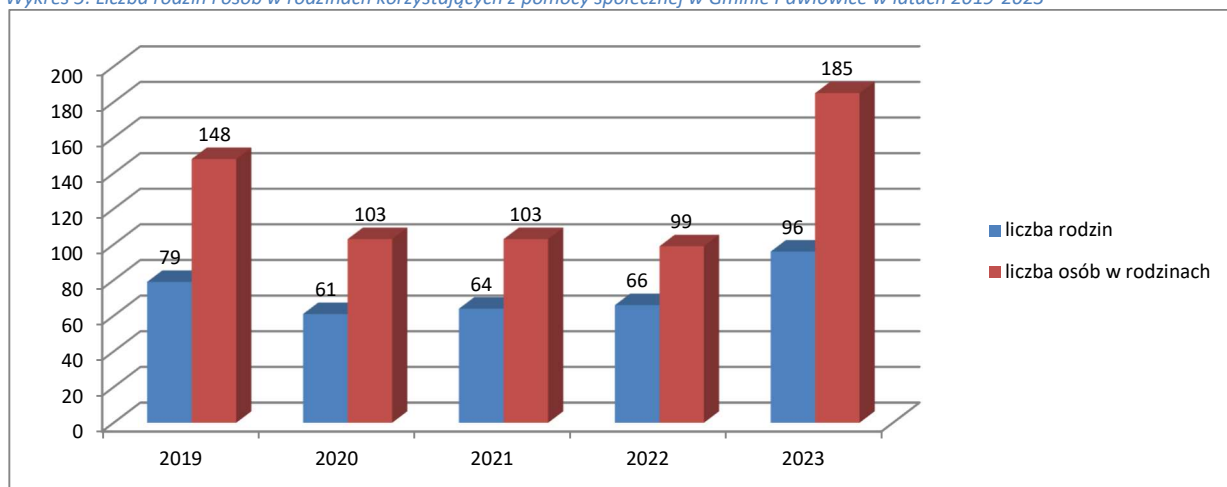
długotrwała lub ciężka choroba	70 rodzin
ubóstwo	60 rodzin
niepełnosprawność	34 rodziny
bezrobocie	31 rodzin

bezdomność	17 rodzin
potrzeba ochrony macierzyństwa	12 rodzin
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	11 rodzin

Analizując przyczyny trudnej sytuacji rodzin w Gminie Pawłowice na przestrzeni lat 2019-2023 można stwierdzić, że zmieniły się powody, dla których rodziny korzystają ze wsparcia OPS. Dla przykładu w 2023 roku najczęstszym powodem udzielania pomocy społecznej była długotrwała lub ciężka choroba, zaś w 2019 roku głównym powodem korzystania ze wsparcia OPS było ubóstwo. Dostrzega się utrzymywanie się na stałym poziomie liczby rodzin korzystających ze wsparcia ze względu na uzależnienia, bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych oraz potrzebę ochrony macierzyństwa.

Punktem wyjścia do określenia sytuacji rodzin w Gminie Pawłowice jest analiza danych o rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Pawłowicach. Jak wynika z poniższych danych, liczba rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Pawłowicach na przestrzeni lat 2019-2022 miała tendencję spadkową, natomiast w 2023 roku z uwagi na podwyższenie kryterium dochodowego uprawniającego mieszkańców Gminy Pawłowice do korzystania ze wsparcia liczba rodzin i osób w rodzinach wzrosła. W roku 2019 z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej skorzystało 79 rodzin (łączna liczba osób w rodzinach 148), w roku 2020 pomocy udzielono 61 rodzinom (103 osobom w rodzinach), natomiast w 2023 roku z pomocy skorzystało 96 rodzin (185 osób w rodzinach). Szczegółowe dane zaprezentowano na poniższym wykresie.

Wykres 5: Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w Gminie Pawłowice w latach 2019-2023

Źródło: dane OPS

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Obowiązek ten jest realizowany w szczególności poprzez współpracę jednostek samorządu terytorialnego i organów administracji rządowej ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, a także policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, kościołami, związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Do zadań własnych gminy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej zalicza się:

1. Opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny,
2. Umożliwianie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
3. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:
 - 1) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny, a także dostępu do poradnictwa specjalistycznego,
 - 2) organizowanie szkoleń, tworzenie warunków do działań rodzin wspierających,
 - 3) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
 - 4) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo -terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
 - 5) sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny, a także przekazywanie ich właściwemu wojewodzie,
 - 6) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych prowadzone było głównie w Gminie Pawłowice poprzez:

- pracę socjalną świadczoną przez pracowników socjalnych w rodzinach z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- współpracę z przydzielonym rodzinie asystentem rodziny,
- poradnictwo specjalistyczne,
- wsparcie finansowe, rzeczowe lub inne w zależności od potrzeb.

Tabela 2: Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w Gminie Pawłowice w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba asystentów rodziny w gminie	1	2	1	1	1
Liczba rodzin korzystających z usług asystentów rodziny	18	14	15	15	18
Liczba placówek wsparcia dziennego	1	1	1	1	1
Liczba miejsc w placówce wsparcia dziennego	30	30	30	30	30
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej	18	18	24	31	26
Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	3	2	4	3	4

Źródło: dane OPS

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Pawłowicach zatrudniony jest asystent rodziny. Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednią pracę z dziećmi, działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny, organizację własnego warsztatu pracy. Zadania asystenta rodziny określa art. 15 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Asystent rodziny ma aktywizować i motywować osobę lub rodzinę do działania w celu przezwyciężenia trudnej sytuacji, w jakiej się znalazła, poszukiwać jej zasobów lub dawno niewykorzystywanych kompetencji. Asystent pomaga modelować lub trenować umiejętności, których rodzina nie posiada, towarzyszy w ich wykonywaniu do momentu osiągnięcia biegłości. Asystent rodziny nie jest opiekunem, lecz nosicielem zmiany. Przez pewien czas towarzyszy i wspiera rodzinę z dziećmi, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania potomstwa oraz stwarzała optymalne warunki do prawidłowego rozwoju.

Rodzina znajduje się w centrum polityki społecznej rządu. Tkwi w niej potencjał, który jest źródłem rozwoju naszego kraju. Ministerstwo podejmuje więc liczne działania z zakresu polityki państwa na rzecz dziecka i rodziny. Jednym z nich są świadczenia rodzinne.

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje:

- 1) rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka;
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka;
- 3) osobie uczącej się.

Aby otrzymać zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego należy spełnić kryterium dochodowe. Zasiłek rodzinny przysługuje do ukończenia przez dziecko 18 roku życia lub nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia albo 24 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym, albo znacznym stopniu niepełnosprawności. Od 2019 roku maleje kwota wypłaconych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami dla rodzin zamieszkujących Gminę Pawłowice. Świadczy to o poprawiającej się sytuacji rodzin.

Tabela 3: Kwota wypłaconych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami w Gminie Pawłowice w latach 2019-2023

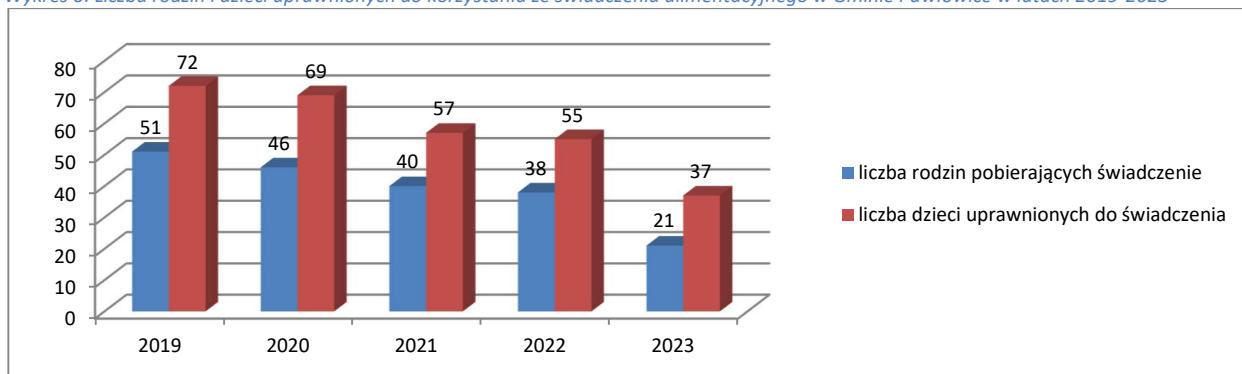
Rodzaj świadczenia:	2019	2020	2021	2022	2023
zasiłki rodzinne	644 997	493 821	361 901	323 454	233 035
dodatki do zasiłku rodzinnego w tym:	305 860	295 393	208 980	175 369	144 001
- dodatek z tytułu urodzenia dziecka	16 301	24 000	14 795	8 130	9 000
- dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	42 352	37 040	29 860	21 052	21 639
- dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	36 670	36 690	19 320	14 156	8 878
- dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania - zamieszkiwanie	0	2 260	1 356	1 017	0
- dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania - dojazdy	35 782	37 635	25 020	21 611	18 002
- dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	31 737	24 802	17 594	15 786	11 583
- dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	97 933	91 561	70 403	66 581	54 069
- dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	45 085	41 404	30 632	27 036	20 830
Razem	950 858	789 215	779 860	498 823	377 037

Źródło: dane OPS

Ośrodek Pomocy Społecznej w Pawłowicach do maja 2022 roku wydatkował środki na realizację programu „Rodzina 500+” po tym okresie wypłatę świadczenia przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Program „Rodzina 500+” to najważniejsza zmiana w ramach szeroko rozumianej polityki społecznej w całym kraju.

Maleje liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających ze świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Świadczenie to przysługuje osobie uprawnionej do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Bezskuteczność egzekucji oznacza egzekucję w wyniku, której w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych. W 2019 roku w Gminie Pawłowice funkcjonowało 51 rodzin, wśród których było 72 dzieci uprawnionych do pobierania świadczenia, natomiast w 2023 roku świadczenie pobierało 21 rodzin na 37 uprawnionych do świadczenia dzieci. W 2019 roku wypłacono 318 955 zł świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zaś w 2023 roku 189 275 zł. Sytuacja ta świadczy o coraz lepszej koniunkturze rodzin w Gminie Pawłowice. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia wykres.

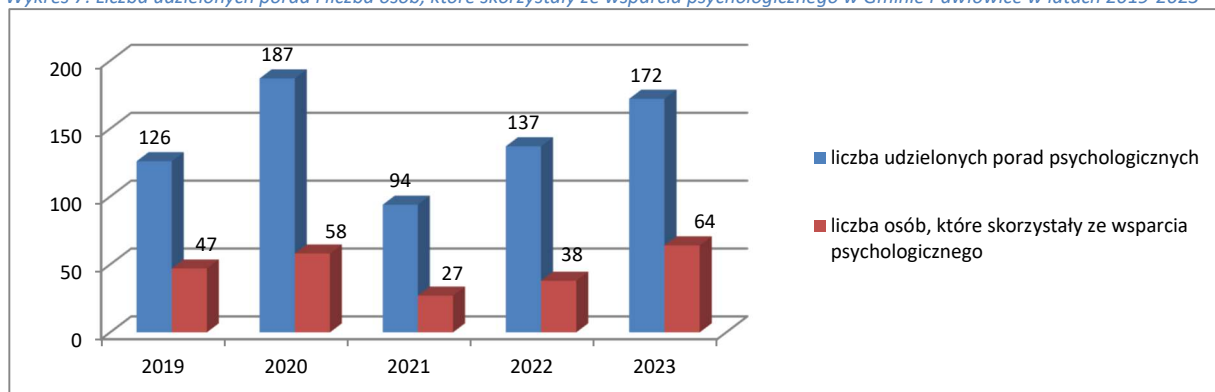
Wykres 6: Liczba rodzin i dzieci uprawnionych do korzystania ze świadczenia alimentacyjnego w Gminie Pawłowice w latach 2019-2023

Źródło: dane OPS

Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin potrzebujących pomocy, ale także pomoc instytucjonalna świadczona przez placówki pomocy społecznej. W Gminie Pawłowice w strukturze Ośrodka Pomocy Społecznej od 4 lutego 2019 roku działalność w formie opiekuńczej prowadzi Placówka Wsparcia Dziennego „Różowe Okulary”. Placówka wspiera rodziny, w których występują problemy opiekuńczo – wychowawcze w opiece i wychowaniu dzieci. Dzieci w placówce otrzymują wsparcie dydaktyczne, tj. pomoc w odrabianiu zadań domowych i wyrównywanie braków edukacyjnych. Funkcja opiekuńcza świetlicy polega na organizowaniu czasu wychowanków, a także kształtowaniu potrzeby osiągnięć i rozwijaniu zainteresowań. Placówka zapewnia posiłek, pomoc specjalistyczną (psycholog, logopeda), a także uczestnictwo w różnego rodzaju atrakcjach i wyjazdach edukacyjnych. Przy Ośrodku Pomocy Społecznej działa także psycholog, z którego wsparcia mogą korzystać rodziny. Po pandemii COVID-19 wzrasta liczba osób, które skorzystały ze wsparcia psychologicznego. W 2023 roku udzielono 172 porad dla 64 osób. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

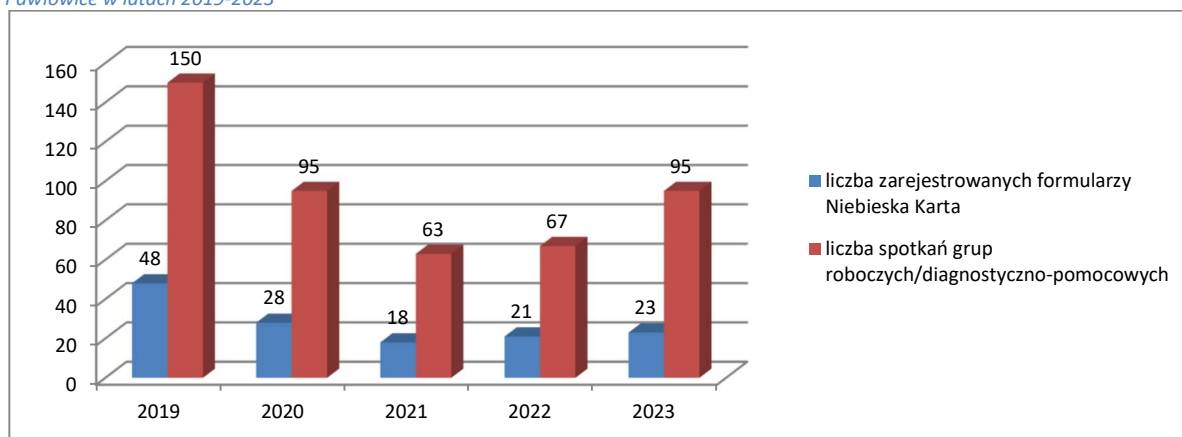
Wykres 7: Liczba udzielonych porad i liczba osób, które skorzystały ze wsparcia psychologicznego w Gminie Pawłowice w latach 2019-2023

Źródło: dane OPS

Ponadto w Ośrodku Pomocy Społecznej mieszkańcy mogą otrzymać wsparcie w zakresie pracy socjalnej, poradnictwa rodzinnego i rozwiązywania konfliktów i przemocy w rodzinie. Zjawisko przemocy w rodzinie z uwagi na swój charakter jest trudne do oszacowania. Poniższy wykres przedstawia liczbę zarejestrowanych formularzy Niebieska Karta oraz liczbę spotkań grup roboczych/diagnostyczno- pomocowych w latach 2019-2023.

Wykres 8: Liczba zarejestrowanych formularzy Niebieska Karta oraz liczba spotkań grup roboczych/diagnostyczno- pomocowych w Gminie Pawłowice w latach 2019-2023

Źródło: dane OPS

IV Analiza SWOT

Analiza SWOT, jako narzędzie identyfikacji i usystematyzowania mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń posłuży do uporządkowania informacji mających kluczowe znaczenie dla Programu Wspierania Rodziny w Gminie Pawłowice.

Zastosowana technika analityczna SWOT oparta została na czterech kategoriach czynników strategicznych:

S (Strengths)	mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obszaru,
W (Weaknesses)	słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obszaru,
O (Opportunities)	szanse: wszystko to, co stwarza dla analizowanego obszaru szansę korzystnej zmiany,
T (Threats)	zagrożenia: wszystko to, co stwarza dla analizowanego obszaru niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Stabilna liczba mieszkańców. • Dobrze rozwinięta sieć jednostek oświatowych. • Organizacja wsparcia na rzecz rodziny- praca socjalna, pomoc specjalistyczna. • Realizowanie działań edukacyjnych dla rodziców w formie zajęć „Szkoły dla rodziców”. • Prowadzenie grupy wsparcia dla rodziców dzieci z niepełnosprawnością. • Realizacja na terenie Gminy Pawłowice Programu „Posiłek w szkole i w domu”. • Rozwój asystentury rodzinnej i pracy w środowisku. • Organizacja opieki wytchnieniowej na terenie Gminy Pawłowice. • Rozwijanie i poszerzanie dla dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego. • Działalność Placówki Wsparcia Dziennego „Różowe Okulary:. • Profilaktyka skierowana do dzieci i młodzieży. • Specjalistyczna kadra Ośrodka Pomocy Społecznej w Pawłowicach. • Dobra współpraca instytucji pracujących z rodzinami. 	<ul style="list-style-type: none"> • Starzenie się społeczeństwa. • Stygmatyzacja klientów pomocy społecznej, obawa przed korzystaniem z usług. • Występujące stany depresyjno- lękowe i uzależnienia dzieci i młodzieży. • Długie terminy oczekiwania na wsparcie psychiatryczne. • Narastający problem braku opieki nad osobami starszymi ze strony rodziny. • Brak na terenie gminy organizacji pozarządowych, realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny. • Bierność rodzin zobowiązanych postanowieniem sądu do współpracy z asystentem rodziny.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój oferty aktywnego spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży. • Streetworking – jako alternatywna forma pracy z młodzieżą. • Rozszerzenie wsparcia dla osób z niepełnosprawnością. • Zacieśnienie współpracy instytucji działających na rzecz rodziny - wymiana doświadczeń, przepływ informacji. • Podnoszenie kompetencji osób pracujących z rodziną. • Aktywizacja seniorów w obszarze edukacyjnym, kulturalnym i działalności na rzecz innych. • Edukacja i wsparcie rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi. • Odejście od form pieniężnych świadczenia pomocy społecznej na rzecz usług. • Dostępność dodatkowych środków, w tym współfinansowanych z EFS. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zmiany demograficzne, skutkujące wcześniejszym korzystaniem z systemu instytucjonalnego wsparcia. • Nasilenie cyberprzestępstw i hejtu w Internecie. • Uzależnienia od telefonu, Internetu, komputera. • Zwiększająca się potrzeba usług opiekuńczych. • Łatwy dostęp do środków uzależniających. • Przerzucanie odpowiedzialności za wychowanie dzieci na inne podmioty i instytucje.

V Program strategiczny i operacyjny

W rozdziale opisany został cel główny oraz cele szczegółowe. Ze względu na programowy, operacyjny charakter opracowania w dalszej jego części opisano skwantyfikowane zadania przewidziane do realizacji w okresie obowiązywania Programu, tj. w latach 2024-2026.

V.1 Cele Programu

Cele Programu Wspierania Rodziny w Gminie Pawłowice na lata 2024-2026 mają hierarchiczną strukturę. Po pierwsze zdefiniowano cel główny odnoszący się do przedmiotu opracowania, w drugiej kolejności opracowano trzy cele szczegółowe umożliwiające realizację celu głównego. Cel główny niniejszego Programu brzmi następująco:

Pomoc rodzinom zamieszkującym Gminę Pawłowice w stwarzaniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci oraz wspieranie rodzin z dysfunkcjami w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej

Program Wspierania Rodziny w Gminie Pawłowice na lata 2024-2026 składa się z trzech komplementarnych i skoordynowanych celów szczegółowych:

Cel szczegółowy 1.	Rozwój usług i form wsparcia na rzecz pomocy dzieciom i rodzinie
Cel szczegółowy 2.	Ograniczenie sytuacji kryzysowych i negatywnych skutków niekorzystnie wpływających na funkcjonowanie rodziny
Cel szczegółowy 3.	Organizacja systemu opieki nad dzieckiem i rodziną sprzyjająca jej prawidłowemu rozwojowi

Powyższe cele szczegółowe opisują spektrum zainteresowania i interwencji w ramach „Programu Wspierania Rodziny w Gminie Pawłowice na lata 2024-2026”. W dalszej części opracowania wskazano główne zadania przypisane do poszczególnych celów szczegółowych, kluczowych z punktu widzenia osiągnięcia oczekiwanych rezultatów. Tym samym kolejny rozdział to rdzeń dokumentu wskazujący konkretne działania programowe mające na celu realizację założeń planistycznych.

V.2 Główne zadania

Główne zadania wyznaczone do realizacji bezpośrednio wynikają z przyjętych celów. Struktura rozdziału obejmuje trzy grupy zadań. Każdorazowo zadanie jest opisane z wykorzystaniem następujących elementów:

- Nazwa zadania – wskazująca na charakter działalności,
- Okres realizacji – ramy czasowe przewidziane dla zadania,
- Realizator – wskazanie podmiotów potencjalnie zaangażowanych w realizację zadania,
- Źródło finansowania – ramy finansowe,
- Wskaźniki – mierniki pozwalające na faktyczne monitorowanie postępów realizacji Programu,
- Oczekiwane rezultaty – główne efekty postulowane do osiągnięcia poprzez realizację zadania,
- Sposób weryfikacji – założenia do monitoringu podjętych działań.

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji	Realizator	Źródło finansowania	Wskaźniki	Oczekiwane rezultaty	Sposób weryfikacji
Cel szczegółowy 1. Rozwój usług i form wsparcia na rzecz pomocy dzieciom i rodzinie							
1.1	Pozyskanie kadry specjalistycznej wspierającej dzieci i rodzinę	Cały okres obowiązywania Programu	Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna, Gminny Ośrodek Sportu, szkoły, organizacje pozarządowe,	Środki z budżetu gminy, środki z budżetu państwa, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz innych źródeł zewnętrznych	Liczba zatrudnionych specjalistów	Większa dostępność do świadczonych usług	Monitoring Programu, sprawozdania roczne z działalności OPS
1.2	Wzmacnianie rodzin poprzez rozwój poradnictwa rodzinnego oraz upowszechnianie dostępności do specjalistów pracujących z rodziną	Cały okres obowiązywania Programu	Ośrodek Pomocy Społecznej	Środki z budżetu gminy, środki z budżetu państwa, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz innych źródeł zewnętrznych	Liczba udzielonych porad w ramach poradnictwa specjalistycznego	Poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych problemami	Monitoring Programu, sprawozdania roczne z działalności OPS
1.3	Rozwój oferty ogólnodostępnych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży	Cały okres obowiązywania Programu	Ośrodek Pomocy Społecznej, szkoły, organizacje pozarządowe	Środki z budżetu gminy, środki z budżetu państwa, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz innych źródeł Zewnętrznych	Liczba dzieci korzystających z zajęć pozalekcyjnych	Wzmocnienie kompetencji i umiejętności dzieci i młodzieży	Monitoring Programu, sprawozdania roczne z działalności OPS
1.4	Promowanie i wspieranie działań na rzecz wyrównywania	Cały okres obowiązywania Programu	Ośrodek Pomocy Społecznej,	Środki z budżetu gminy, środki z budżetu państwa,	Liczba zrealizowanych form wsparcia,	Wzmocnienie kompetencji i umiejętności	Monitoring Programu, sprawozdania

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji	Realizator	Źródło finansowania	Wskaźniki	Oczekiwane rezultaty	Sposób weryfikacji
Cel szczegółowy 1. Rozwój usług i form wsparcia na rzecz pomocy dzieciom i rodzinie							
	szans edukacyjnych dzieci i młodzieży		szkoły, organizacje pozarządowe	środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz innych źródeł zewnętrznych	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem	dzieci i młodzieży	roczne z działalności OPS

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji	Realizator	Źródło finansowania	Wskaźniki	Oczekiwane rezultaty	Sposób weryfikacji
Cel szczegółowy 2. Ograniczenie sytuacji kryzysowych i negatywnych skutków niekorzystnie wpływających na funkcjonowanie rodziny							
2.1	Zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo - wychowawcze w formie asystenta rodziny	Cały okres obowiązywania Programu	Ośrodek Pomocy Społecznej	Środki z budżetu gminy	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem	Poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych problemami	Monitoring Programu, sprawozdania roczne z działalności OPS
2.2	Monitorowanie sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej	Cały okres obowiązywania Programu	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkoły, policja	Środki z budżetu gminy	Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”	Poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych problemami	Monitoring Programu, sprawozdania roczne z działalności OPS
2.3	Realizowanie działań profilaktycznych	Cały okres obowiązywania Programu	Ośrodek Pomocy	Środki z budżetu gminy, środki z budżetu państwa,	Liczba osób korzystających ze wsparcia	Poprawa świadomości z zakresu	Monitoring Programu, sprawozdania

	i interwencyjnych związanych z uzależnieniami i przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie		Społecznej, Zespół Interdyscyplinar ny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkoły, policja	środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz źródeł zewnętrzny ze		uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie	roczne z działalności OPS
2.4	Organizowanie grup wsparcia	Cały okres obowiązywania Programu	Ośrodek Pomocy Społecznej	Środki z budżetu gminy, środki z budżetu państwa, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz innych źródeł zewnętrznych	Liczba osób korzystających ze wsparcia	Poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych problemami	Monitoring Programu, sprawozdania roczne z działalności OPS
2.5	Świadczenie pracy socjalnej rodzinom	Cały okres obowiązywania Programu	Ośrodek Pomocy Społecznej	Środki z budżetu gminy, środki z budżetu państwa	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem	Poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych problemami	Monitoring Programu, sprawozdania roczne z działalności OPS
2.6	Motywowanie nieaktywnych członków rodziny do aktywności zawodowej i podnoszenia kwalifikacji zawodowych	Cały okres obowiązywania Programu	Ośrodek Pomocy Społecznej	Środki z budżetu gminy, środki Funduszu Pracy, środki z z budżetu państwa, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz innych źródeł zewnętrznych	Liczba osób korzystających ze wsparcia	Poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych problemami	Monitoring Programu, sprawozdania roczne z działalności OPS

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji	Realizator	Źródło finansowania	Wskaźniki	Oczekiwane rezultaty	Sposób weryfikacji
Cel szczegółowy 3. Organizacja systemu opieki nad dzieckiem i rodziną sprzyjająca jej prawidłowemu rozwojowi							
3.1	Udzielanie rodzinom z dziećmi będącym w trudnej sytuacji życiowej pomocy w formie świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych	Cały okres obowiązywania Programu	Ośrodek Pomocy Społecznej	Środki z budżetu państwa	Liczba wypłaconych świadczeń	Poprawa jakości życia rodzin oraz ograniczenie ubóstwa	Monitoring Programu, sprawozdania roczne z działalności OPS
3.2	Zapewnienie dzieciom i młodzieży pomocy w formie gorącego posiłku	Cały okres obowiązywania Programu	Ośrodek Pomocy Społecznej	Środki z budżetu gminy, środki z budżetu państwa, darowizny celowe	Liczba osób objętych wsparciem	Poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych problemami	Monitoring Programu, sprawozdania roczne z działalności OPS
3.3	Świadczenie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej	Cały okres obowiązywania Programu	środek Pomocy Społecznej	Środki z budżetu gminy, środki z budżetu państwa	Liczba rodzin objętych wsparciem	Poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych problemami	Monitoring Programu, sprawozdania roczne z działalności OPS
3.4	Przeciwdziałanie uzależnieniom, agresji, przestępczości wśród dzieci i młodzieży	Cały okres obowiązywania Programu	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, szkoła, policja	Środki z budżetu gminy, środki z budżetu państwa, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz źródeł zewnętrznych	Liczba osób objętych wsparciem	Poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych problemami	Monitoring Programu, sprawozdania roczne z działalności OPS

VI Adresaci Programu

Określenie adresatów Programu Wspierania Rodziny w Gminie Pawłowice na lata 2024-2026 uzależnione jest od panujących w Gminie Pawłowice uwarunkowań. W świetle dotychczasowych praktyk związanych z tworzeniem programów wspierania rodziny, przyjmowane są dwa modele:

- węższy, w którym adresatami programu są rodziny przeżywające trudności opiekuńczo - wychowawcze względem dzieci i młodzieży,
- szerszy, w którym adresatami są wszystkie rodziny – wszyscy mieszkańcy gminy.

Formułując cele niniejszego Programu zdecydowano o szerszym podejściu, w związku z tym planowane działania są kierowane w stosunku do ogółu mieszkańców Gminy, w tym rodzin, również z dysfunkcjami. W związku z przyjętymi założeniami grupa docelowa zaplanowanych działań jest możliwie szeroka, a konstrukcja Programu na poziomie operacyjnym odnosi się do wszystkich rodzin i dzieci zamieszkujących Gminę Pawłowice.

VII Podmioty świadczące pomoc w zakresie wspierania rodziny, partnerzy Programu

Na terenie Gminy Pawłowice funkcjonuje wiele podmiotów wspierających rodziny. Należą do nich między innymi:

1. Gmina Pawłowice,
2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Pawłowicach,
3. Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Pawłowice,
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Pawłowice,
5. Gminny Ośrodek Sportu w Gminie Pawłowice,
6. Gminna Biblioteka Publiczna w Gminie Pawłowice,
7. Gminny Ośrodek Kultury w Gminie Pawłowice,
8. Powiatowy Urząd Pracy w Pszczynie,
9. Komisariat Policji w Pawłowicach,
10. Sąd Rejonowy w Jastrzębiu-Zdroju,
11. Kuratorzy sądowi,
12. Placówki oświatowe,
13. Służba zdrowia,
14. Organizacje pozarządowe

VIII Wdrażanie i monitoring

Za koordynowanie realizacji zadań określonych w Programie Wspierania Rodziny w Gminie Pawłowice na lata 2024-2026, a także bezpośrednią realizację ich części, odpowiedzialny jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Pawłowicach. Ośrodek ściśle współpracuje z pozostałymi podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny. Zadania określone w Programie realizowane będą w ramach podstawowej działalności Ośrodka. Realizacja działań podejmowanych przez inne jednostki, instytucje wynika z zakresu ich kompetencji w ramach wspierania rodziny.

Program Wspierania Rodziny w Gminie Pawłowice na lata 2024-2026 będzie podlegał klasycznym mechanizmom monitoringu i ewaluacji jako sektorowy dokument planistyczny.

Narzędzia wykorzystane w ramach monitorowania i ewaluacji Programu Wspierania Rodziny w Gminie Pawłowice na lata 2024-2026:

- systematyczne gromadzenie i analiza danych dotyczących realizacji Programu,
- systematyczna kontrola i monitoring realizowanych zadań pod względem jakości, czasu oraz efektywności,
- sporządzanie rocznych sprawozdań z realizacji Programu.

Monitoring zostanie dokonany w oparciu o przyjęte wskaźniki na podstawie sprawozdawczości z wykonania poszczególnych zadań. Zgodnie z powyższymi zapisami postępy rzeczowe będą podlegały sprawozdawczości i raportowaniu.

Spis tabel i wykresów

Tabele:

Tabela 1: Powody objęcia rodzin pomocą społeczną w Gminie Pawłowice w latach 2019- 2023.....	11
Tabela 2: Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w Gminie Pawłowice w latach 2019-2023.....	14
Tabela 3: Kwota wypłaconych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami w Gminie Pawłowice w latach 2019-2023.....	15

Wykresy:

Wykres 1: Dynamika zmian liczby ludności w Gminie Pawłowice w latach 2013-2023.....	8
Wykres 2: Ruch naturalny mieszkańców w Gminie Pawłowice w latach 2016-2023.....	9
Wykres 3: Migracje ludności w Gminie Pawłowice w latach 2013-2022.....	9
Wykres 4: Udział ludności wg ekonomicznych grup wiekowych w Gminie Pawłowice w latach 2013-2022 [%].....	10
Wykres 5: Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w Gminie Pawłowice w latach 2019-2023.....	12
Wykres 6: Liczba rodzin i dzieci uprawnionych do korzystania ze świadczenia alimentacyjnego w Gminie Pawłowice w latach 2019-2023.....	16
Wykres 7: Liczba udzielonych porad i liczba osób, które skorzystały ze wsparcia psychologicznego w Gminie Pawłowice w latach 2019-2023.....	17
Wykres 8: Liczba zarejestrowanych formularzy Niebieska Karta oraz liczba spotkań grup roboczych/diagnostyczno- pomocowych w Gminie Pawłowice w latach 2019-2023.....	17

Uzasadnienie

Zadaniem własnym gminy, określonym w art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest opracowanie i realizacja gminnego programu wspierania rodziny. Zadaniem programu wspierania rodziny jest zapobieganie dysfunkcji rodziny poprzez tworzenie systemu wspomagającego rodzinę, dzieci i młodzież w taki sposób aby była w stanie samodzielnie zmierzyć się z własnymi problemami. Pomoc powinna mieć na celu podtrzymanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz przywrócenie im zdolności do wypełniania tych funkcji opiekuńczo-wychowawczych w sytuacjach, gdzie dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Aby skutecznie realizować powyższe zadania konieczne jest zaangażowanie wszystkich instytucji, które wspierają rodzinę. Najważniejszą sprawą jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dla dzieci i młodzieży w taki sposób, aby zapobiegać powielaniu nieprawidłowych wzorców w przyszłości. Pozostawienie rodzin bez fachowego dla nich wsparcia i pomocy specjalistycznej może spowodować wzrost zjawiska ich degradacji i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami.

W związku z powyższym przyjęcie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 w Gminie Pawłowice jest w pełni uzasadnione.